

munt dels cànons d'un literatura exquisida i fins desviar-se del bon gust, imperatiu de tot esforç que pugui esdevenir model clàssic, però la posteritat deurà reconeixre-li, agraïda, que ell contribuï a despertar l'ànima condormida de la nostra raça, interessant-la en l'obra magna de la possessió d'un teatre nacional, i en encaminar les generacions catalanes cap a reivindicacions de dignitat patriòtica.

Les excelsituts de la nostra literatura dramàtica, que després hem admirat, poden enfosquir la valua d'aquells quadres primitius compostos per en Frederic Soler amb recursos puerils i amb llenguatge abastardit, però ningú s'atrevirà a negar a l'il·lustre precursor el mèrit de fer triomfar en l'escena la personalitat catalana i la seva parla, que és la seva ànima, amb la visió de la vida pintoresca i evocació de records històrics, primer, però per a obrir la resclosa per la qual han vessat a l'art dramàtic nostre, ennoblint-lo i enriquint-lo, idees, pensaments, inquietuts i fórmules estètiques.

Pot més un apòstol tot ell donat al fervor de les multituds que no pas un savi que atresori coneixements com una avar omple d'unces la gerra.

Es pot perdonar an en Pitarra que parlés al seu públic, que era el poble menestral i obrer de Catalunya, el llenguatge dels plebeus, perquè aixís aconseguí abrandar l'ànima nacional en una cobejança de futures conquestes.

Retrobar l'ànima de les multituds, encara que sigui parlant-los de manera per elles entenedora, sempre que un alt ideal sigui la finalitat, és feina quelcom més eficaç i profitosa que no pas remoure la pols dels arxius, pertorbar la pau dels morts i predicar en el desert amb mots intel·ligibles.

En Pitarra feu plorar i riure el bon poble català, remogué les més pregonas fibres del seu sentiment; doncs feu obra positiva.

Posà els fonaments damunt dels quals s'hi ha aixecat tota una vigorosa literatura dramàtica, i ha palesat una vegada més que'l teatre no és una pueril i baixa manifestació d'un art acomodats als gustos de les masses, sinó que és l'expressió més justa de la consciència nacional, el baròmetre exactíssim de la seva cultura i el més eficaç impulsador dels seus nequits i aspiracions.

Potser el renaixement patriòtic en terres provençals no ha arribat a ser l'aixecament total d'un poble com a Catalunya perquè no té teatre, on l'escena es converteix en càtedra i en tribuna, des d'on escampar idees i predicar doctrines.

Els snobs de l'intel·lectualisme que acusin a en Pitarra d'haver fet ús de medis grollers i de concessions, deuràn reconèixer que pot-

ser molts llibres escrits en català no haurien sigut llegits, ni moltes teories no haurien sigut escoltades, si el teatre, impulsat poderosament per en Soler, no havés ajuntat la veu dels apòstols amb els sentiments del poble.

En el decurs de la nostra vida podrem adquirir més amplis coneixements i entregar-nos a alts estudis, però si això ens és possible ho devem al que ens ha ensenyat d'entendre les primeres lletres i a confegir.

Que aquesta ha estat la missió den Pitarra, i si ara ens trobem en un nivell de cultura més enlairat i amb un teatre més vigorós, no ens sàpiga greu ser agraïts amb qui del no-rès posà les pedres fonamentals del Teatre Català.

FRANCESC CURET

A la tinta

SONET

Del fons negríssim del tinter, que omplenes,
surts a dar llum a l'univers que't mira;
qui nega ta claror, cego delira,
ja que'l foc de tos raigs fins romp cadenes.
De l'eternal progrés pintes les venes
damunt del blanc paper, i al món regira
i encén ta negró els cors, com la guspira
que cau dins d'eres de faxines plenes.
La punta de diamant tenir deuría
la ploma que humiteges, quan dessota
tu vas d'ella deixant sabè o poesia.
Tu has dat la llibertat, la ciencia tota;
i el mot que a un geni immortalitzi un dia
tu el pots guardar a dintre d'una gota.

FREDERIC SOLER
(Pitarra)

Clavé i la seva obra

Instrui-vos i sereu lliures.
Agrupeu-vos i sereu forts.
Estimeu-vos i sereu feliços.

JOSEP A. CLAVÉ

Avui és la festa del treball, i aquí tens, amic llegidor, una de les figures, un dels noms que mereixen més gloria en la gran diada d'avui. Clavé, el gran revolucionari, ha estat a Catalunya l'agitador de consciències treballadores. Jamai cap home, en la música, ha realitzat una tant colossal obra progressiva i revolucionaria. Revolució és redempció, i amb les revolucions els pobles marxen, els homes avencen. I l'obra den Clavé representa una gran revolució social.

Es tant grandiosa, aquesta revolució, que és impossible analitzar aquí, amb les quartilles de que disposem, l'importancia de l'obra realitzada pel gran Anselm Clavé en favor de les reivindicacions obreres. Aquestes ratlles són solament una làpida glorificadora que li dedica avui L'AVENÇADA, en dia tant memorable.

En tota l'obra den Clavé no hi ha una sola escletxa per on es pugui ovirar un desamor, un dubte, una vacil·lació per a la tasca de les vindicacions societaries.

Gran patriota, de forta i arrelada convicció lliberal i progressiva, demòcrata convençut, se

separà de la Junta Revolucionaria de Setembre de 1868 al veure la poca conformitat que aquella sentia amb els fins que en Clavé atribuïa a la revolució.

En Clavé era el mirall de la naturalesa, i aquesta conforta i encoratja sempre. Era la representació viva, la imatge encarnada de l'esperança i del progrés.

Fixeu-vos en aquelles paraules, lema del mestre: *Progrés, Revolució*, i assaboriu-les. La llei del progrés i la llei de la revolució són sempre lleis fatals, baix les quals sofreix el jou l'humanitat. En les necessaries transformacions socials les revolucions jamai acaben, com jamai acaba el moviment de la naturalesa.

Solament existeix un principi i una fi en tota revolució social, que és la llibertat, raó única de tota la filosofia social i que's manifesta en l'esperit modern.

En Clavé ha forjat amb tanta bravesa els seus versos, que són l'apoteosi de les aspiracions socials, i els esforços den Clavé, de l'home que lluita tota la seva vida per aixecar del despreci social i de l'indiferència a l'obrer, per fer-ne un membre digne, indispensable, de la societat.

Recordem que mentres el caciquisme minava, mentres el feudalisme s'ensenyorïa de Catalunya, allunyant a l'obrer de l'escola, dis-

traient-lo i embrutint-lo, en Clavé l'arrencava de la taverna, del bodegó, i l'agermanava en les primeres societats chorals, on l'educava, l'instruïa, inspirant-li el sentiment i el desig d'associació, de societat, preparant-lo aixís per a les lluites que havia de sostindre, per a deslligar-se del jou, tot dient-li: «Instrui-vos i sereu lliures», «Agrupeu-vos i seu forts», «Estimeu-vos i sereu feliços».

Però per poder penetrar, per poder inspirar sentiments en els cors forts d'aquells homes tingué absoluta necessitat d'educar-los amb la música, començà a escriure i compondre seguint els passos dels poetes de la època predilectes d'aquella societat exageradament romntica, tot seguint la corrent que li prescrivía el temps, per cert amanerada i d'un gust no molt exquisit, fins que arribà a aixecar arreu de Catalunya grans forces obreres, primers perills per al caciquisme, entonant les hermoses i vibrants estrofes de *La Marsellesa*, *Gloria a Espanya* i la gegantina obra *La Maquinista*, la més ferma, la més inspirada, que està cridada a sobreviure per sempre i que fa del treballador no un instrument, sino l'home que mana i doblega la materia a voluntat seva; on s'aixeca aquell crit de civilització, un dels

—Quina és la bicicleta millor?

—Pregunti-m'ho a mi:

La **MARTÍ**

Bicicletes a **175 ptes.**

PRINCESA, 37

BARCELONA